

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVINA (KPSS) YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ (KARS İLİ ÖRNEĞİ)¹

Arş. Gör. Rasim TÖSTEN

Dicle Üniversitesi, Z. G. Eğitim Fakültesi,
Eğitim Bilimleri Bölümü, rasimtosten@dicle.edu.tr

Öğr. Gör. Zakir ELÇİÇEK

Öğr. Mustafa KILIÇ

Özet

Yapılan bu araştırmada ilköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. KPSS ile ilgili alan yazın incelendiğinde konuya ilişkin yeteri kadar bilimsel araştırmanın yapılmadığı, yapılan araştırmaların ise sınırlı olduğu görülmüştür. Yapılan çalışma bu yönüyle önemli görülmektedir. Çalışmanın örneklemini Kars'ta il merkezinde görev yapan 310 ilköğretim öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre; öğretmenler, KPSS'nin Milli Eğitim'in aradığı temel niteliklere sahip adayları seçmekte yetersiz kaldığını düşünmektedir. Öğretmenlere göre; KPSS'nin öğretmen seçmede nitelikli bir sınav olmadığı, objektifliği sağlamadığı, büyük oranda eğitimdeki gelişmeleri kapsayan güncel bir sınav olmadığı, öğretmen adaylarının ruh sağlığını bozduğu, öğretmenleri ezbere ittiği, adaylardan yüksek performans beklendiği görüşleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmen atamalarında farklı ölçütlerin de yer alması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS), Öğretmen Atamaları, Öğretmen Seçimi.

THE POINT OF VIEWS OF PRIMARY EDUCATION

TEACHERS ON THE CIVIL SERVANT SELECTION

EXAMINATION (KPSS):

The Case of Kars City

Abstract

This research conducted aims determining the point of view of the primary school teachers about KPSS. When researches about KPSS are analyzed, it was seen that there is not enough scientific research conducted on the issue, or very limited researches are

¹ Bu çalışma Rasim TÖSTEN'in Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim dalında yaptığı yüksek lisans tezinden (Haziran, 2011) üretilmiştir.

conducted. Therefore, this research has utmost importance. The study sample of 310 primary school teachers are working in Kars province.

According to the results; teachers think KPSS exam is incompetent to select the candidates who must have basic qualities of a teacher, which Ministry of Education requires. According to the teachers; KPSS is not a qualified exam to select the teacher, and doesn't provide objectivism, damages the mental health of teachers, doesn't include topical information, shepherds the teachers toward memorization and figured high success from candidates. Furthermore, there exists different criteria should come up to select the teachers. In the teacher-proficiency side of the research, asking a branch based questions in KPSS is discountenanced by a teacher as well.

Key words: Civil Cervant Selection Examination, KPSS, Teacher Designation, Teacher Selection

Giriş

Eğitimde kalitenin arttırılması için gerekli olan koşullardan birisi öğretmenlerin nitelikli olmasıdır. Bu da öğretmenlerin kültürel, pedagojik ve bilişsel anlamda yeterli donanıma sahip olmasını öngörmektedir. Her eğitim sistemi bu özellikleri taşıyan öğretmenleri istihdam etmek ister. Öğretmenlerin yeterliklerini ölçmek de Amerika, Avrupa ve Asya ülkelerinin birçoğunda olduğu gibi ülkemizde de sınav aracılığıyla yapılmaktadır. Türk eğitim sisteminde bu sınav KPSS modeli olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yapılan bu araştırmada KPSS modelinin öğretmen seçimindeki yeri bilimsel yöntemlerle ortaya konup ilköğretim öğretmenlerinin KPSS' ye yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. KPSS ile ilgili alan yazın incelendiğinde konuya ilişkin yeteri kadar bilimsel araştırmanın yapılmadığı, yapılan araştırmaların ise sınırlı olduğu görülmüştür. Yapılan çalışma bu yönüyle önemli görülmektedir.

Problem Cümlesi

Öğretmen seçme sürecinde kullanılan Kamu Personeli Seçme Sınavı hakkında ilköğretim öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Yapılan bu araştırmanın temel amacı Kars il merkezinde görev yapan ilköğretim öğretmenlerinin KPSS' ye yönelik görüşlerini

**İlköğretim Öğretmenlerinin Kamu Personeli Seçme Sınavına (Kpss)
Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi
(Kars İli Örneği)**

belirlemektir. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. İlköğretim öğretmenlerinin KPSS' ye yönelik görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?
2. İlköğretim öğretmenlerinin KPSS' ye yönelik görüşlerinde kıdem yılına göre anlamlı farklılık var mıdır?
3. İlköğretim öğretmenlerinin KPSS' ye yönelik görüşlerinde sınav tecrübesine göre anlamlı farklılık var mıdır?
4. İlköğretim öğretmenlerinin KPSS' ye yönelik görüşlerinde sınava hazırlanılma şekline göre anlamlı farklılık var mıdır?
5. Değişken ayrımı yapılmaksızın ilköğretim öğretmenlerinin KPSS hakkındaki görüşleri nelerdir?

Türkiye'de Öğretmen Atamaları ve Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)

Öğretmenlerin mesleğe kabulüne ilişkin literatür incelendiğinde, genel anlamda dünyada öğretmen yetiştirme konusunda izlediğimiz ülkelerin kriter ve sistemlerine başvurulduğu görülmektedir. Birçok ülkede öğretmenlerin niteliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye'de öğretmen atamalarında başvuru KPSS benzeri sınavlar Almanya, Avusturya, Fransa ve ABD'nin birçok eyaletlerinde görülmektedir.

Aranan şartlara uyan ve tüm seçim koşullarında en yüksek puanı elde eden adaylar öğretmenlik mesleği için önerilmelidir. Buna göre, etkili bir öğretmen seçimi sürecinin ana hedefi, etkin bir öğretim aktivitesini gerçekleştirecek doğru öğretici personeli seçmek olmalıdır. Çünkü güvenilir bir öğretmen seçim sürecinin ilk amacı, görevi yerine getirmek üzere aranan niteliklere sahip, etkin bir eğitim hizmeti verecek öğretmeni belirlemektir. Öğretmen seçimi sürecinde başarılı olmak için bazı faktörlerin önemi büyüktür. Adayların geniş bir özellikler tabanından; yetenek, motivasyon,

başarı ve nitelik ölçütleri dikkate alınarak seçilmeleri göz önünde tutulmalıdır (Castetter, 1986 akt. Eraslan, 2004; Şahin, 2007).

Milli Eğitim Bakanlığı 1985-1991 yılları arasında uyguladığı öğretmen seçme sınavlarında gerek öğretmen yetiştiren kurum mezunları gerekse mesleki nitelik taşımayan diğer üniversite mezunlarını aynı şartlarda seçmiştir. Bu sınavları yeterliğe yönelik baraj uygulaması olarak gerçekleştirmiştir (Eraslan, 2004).

Öğretmenliğe atamak için yapılan Yarışma ve Yerleştirme Sınavları değerlendirildiğinde, 1991 yılında yapılan sınavda 12 branşta sınava girenlerin hepsi atandığı halde kontenjandaki açık doldurulamamıştır. Bu gelişmeler üzerine 1992 yılında, yeni alınacak öğretmenler için sınav şartı kaldırılmıştır. Başka bir deyişle sistemin ihtiyacından az kişi öğretmenlik mesleğine başvurduğunda sınav şartını kaldırmakta, ihtiyaçtan çok kişi başvurduğunda ise sınav sistemini işletmektedir. Bu uygulama, hâlihazırda uygulanmakta olan Kamu Personeli Seçme Sınavının ve buna dayalı sistemin nasıl oluştuğunu anlamaya yardımcı olmaktadır (Eraslan, 2004; Şahin, 2007). Millî Eğitim Bakanlığı 1996 yılı ikinci atama döneminde, 13 Eylül 1996 tarihli yayınladığı bir genelge ile “*ÖSS puanı ile öğrenci kayıt eden Fakülte ve Yüksekokullar dışında örgün yükseköğretim kurumlarından lisans düzeyinde öğrenim görmüş olanların*” “*pedagojik formasyon aranmadan ve sınavsız*” olarak “*sınıf öğretmeni olarak atanacaklarını*” ilan ederek alan dışından üniversite mezunlarını da sınav şartı olmaksızın sınıf öğretmenliğine atamıştır.

ÖSYM tarafından ilk defa Devlet Memuru Olarak Atanacaklar İçin 1998 yılında Devlet Memurluğu Sınavı (DMS) yapılmıştır. Bu sınavda başarılı olanlar kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak olan sınava katılmak hakkı kazanmışlardır. Devlet Memurluğu Sınavı (DMS) 2001 yılında Kurumlar içi Merkezi Eleme Sınavı (KMS) olarak değiştirilmiştir. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından 1999 yılında yapılan Devlet Memurluğu Sınavı (DMS) ile 2001 yılında yapılmış olan

**İlköğretim Öğretmenlerinin Kamu Personeli Seçme Sınavına (Kpss)
Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi
(Kars İli Örneği)**

Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavını (KMS) Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), 2002 yılından başlayarak, öğretmen adaylarının da gireceği Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) adı altında bir sınav haline dönüştürmüştür (Şahin ve Arcagök, 2010). Türkiye’de öğretmen olmak isteyen tüm öğretmen adayları en az dört yıllık bir üniversite eğitiminin ardından, Millî Eğitim Bakanlığının "öğretmenlik" kadroları için KPSS’ye başvurarak, Eğitim Bilimleri Testi Sınavına girmek zorundadır. Öğretmenlik kadrolarına yapılacak atamalar için nasıl başvurulacağı ve atamaların nasıl yapılacağı, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından adaylara duyurulmaktadır (ÖSYM, 2010).

2002–2003 öğretim yılından itibaren öğretmen atamaları KPSS yoluyla (Kamu Personeli Seçme Sınavı) devam etmiştir. KPSS sonuçları iki yıl süre ile geçerlidir. Kamu dairelerinde görev yapmak isteyen öğretmen adaylarının öncelikle KPSS’ye girmeleri ve MEB’in belirleyeceği bir taban puanın üzerinde KPSS puanı almış olmaları şarttır. Sadece taban puan üzerinde puan alan adaylar öğretmenlik için başvurabilirler. KPSS sonucuna göre Bakanlıkça alanlara ve kontenjanlara göre belirlenen taban puanın üstünde puan alanlar arasında puan üstünlüğü ve tercihleri dikkate alınarak atamalar yapılır (Şahin, 2006,290).

Bu sınavda başarılı olabilmek için iki oturumlu bir süreçten geçilmektedir. Sabah oturumunda öğretmen adaylarının 120 soru ile “*genel kültür ve genel yetenek becerileri*” ölçülmektedir. Sınavda, genel yetenek alanında %50 Türkçe, %50 Matematik; Genel Kültür alanında ise, Atatürk İlke ve İnkılâpları %40, Temel Yurttaşlık Bilgisi %15, Türkiye ve Dünya ile İlgili Güncel ve Sosyo-Ekonomik Konular %5, Türk Kültür ve Medeniyetleri %10 ve Türkiye Coğrafyası % 30 ağırlığa göre sorular hazırlanmıştır. Öğleden sonra yapılan oturumda ise, yine 120 soru ile Eğitim Bilimleri alanındaki yeterlik ölçülmeye çalışılmaktadır. Eğitim Bilimleri alanındaki testlerin ait oldukları kategorileri ve ağırlıkları ise; Eğitim

Psikolojisi %50, Program Geliştirme ve Öğretim %35 ve Rehberlik %15 şeklindedir (ÖSYM, 2010).

KPSS sonuçları ilan edildikten sonra sınav sonuçlarına ve ihtiyaca göre başvuru taban puanları MEB tarafından açıklanmaktadır. Başvuru için gereken taban puan ve üzerinde alan adaylar, MEB'in yapacağı merkezi yerleştirme için, il milli eğitim müdürlükleri aracılığı ile başvuruda bulunmaktadırlar. Bu başvurular sonunda, MEB illerin ihtiyaçları ve adayların tercihleri doğrultusunda bilgisayar ortamında yerleştirmeyi gerçekleştirmektedir. Yukarıda açıklanan öğretmen seçme ve yerleştirme süreçlerinden sonra ataması yapılan öğretmen adayları 657 Devlet Memurları Kanunu'nun kendilerine tanıdığı süreler içerisinde görevlerine başlamaktadırlar.

YÖNTEM

Yapılan bu araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, veri toplama aracı, verilerinin toplanması ile çözümlenmesine yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tarama (betimsel) modelindedir. Tarama araştırmaları, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek ve tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre örneklemin daha büyük olduğu araştırmalardır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel 2009, 226).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu basit rastgele örnekleme yoluyla seçilen, Kars il merkezindeki 17 ilköğretim okulunda görev yapan 310 öğretmen oluşturmaktadır. Tablo 1'de araştırmaya katılan öğretmenlerin okullara göre dağılımı verilmiştir:

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Okullara Göre Dağılımı

**İlköğretim Öğretmenlerinin Kamu Personeli Seçme Sınavına (Kpss)
Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi
(Kars İli Örneği)**

Okullar	Yüzde (%)	Frekans (f)	$\bar{X}$	ss
Atatürk İ.Ö.O.	9,5	29		
Namık Kemal İ.Ö.O.	4,6	14		
Kurşunoğlu İ.Ö.O.	4,3	13		
Mehmetçik İ.Ö.O.	3,0	9		
ŞAHİKO İ.Ö.O.	6,9	21		
Kazım Karabekir İ.Ö.O.	5,9	18		
İsmet Paşa İ.Ö.O.	5,2	16		
Fevzi Paşa İ.Ö.O.	9,5	29		
G.A.M.P. İ.Ö.O.	9,2	28		
Ziya Gökalp İ.Ö.O.	5,6	17		
Mihrali Bey İ.Ö.O.	3,6	11		
Diğor TOKİ İ.Ö.O.	6,2	19		
Mehmet Akif İ.Ö.O.	7,5	23		
Zübeyde Hanım İ.Ö.O.	4,9	15		
Cumhuriyet İ.Ö.O.	3,3	10		
Başbakanlık TOKİ İ.Ö.O.	4,3	13		
Halefoğlu İ.Ö.O.	6,6	20		
Toplam	100,0	305		

4,81
8,74

Veri Toplama Aracı

Araştırmada belirlenen amaçlara ulaşılabilmesi için bir ölçme aracı hazırlanması kararlaştırılmıştır. Ölçme aracının oluşturulmasında Şahin ve Arcagök'ün (2010) "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Algıları", Eraslan'ın (2004) "Öğretmenlik Mesleğine Girişte Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Yönteminin Değerlendirilmesi" ve Gündoğdu, Çimen ve Turan'ın (2008) "Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Görüşleri" adlı çalışmalarındaki ölçme araçlarından yararlanılmıştır.

Ölçme aracının güvenirlik çalışması için, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Ön uygulamada 60 ilköğretim öğretmeni random yöntemiyle seçilmiştir. Cronbach Alpha katsayısı 0.72 olarak bulunmuştur. Büyüköztürk (2009, 171) bir test için hesaplanan güvenirlik

katsayısının 0.70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli olduğunu belirtmektedir. Ölçme aracının güvenilir olduğu kanısına ulaşılarak çalışma grubunun tamamına uygulanmıştır. Bunun sonucunda Cronbach Alpha katsayısı 0.74 olarak bulunmuştur.

Ölçme aracında likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Derecelendirmede “tamamen katılıyorum”, “oldukça katılıyorum”, “orta düzeyde katılıyorum”, “kısmen katılıyorum” ve “hiç katılmıyorum” seçenekleri yer almıştır. Derecelendirmedeki puan aralıklarında en düşük değer bir (1), en yüksek değer beş (5) olarak belirlenmiştir. Buna göre; 1,00-1,79 arası “hiç katılmıyorum”, 1,80-2,59 arası “kısmen katılıyorum”, 2,60-3,39 arası “orta düzeyde katılıyorum”, 3,40-4,19 arası “oldukça katılıyorum” ve 4,20-5,00 arası “tamamen katılıyorum” değer aralığı olarak dikkate alınmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada toplanan verilerin analiz edilmesinde kullanılacak istatistiksel yöntemleri belirlemek amacıyla normal dağılıma uygunluk analizi ve homojenlik testleri uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçlarına göre veriler homojendir, ancak normal dağılıma sahip değildir. Buna göre veriler parametrik dağılım varsayımlarını yerine getirmediğinden verilerin çözümlenmesinde non-parametrik testlerden yararlanılmıştır. Buna göre; cinsiyete ve sınava girme durumlarına ilişkin alt probleme ulaşabilmek için Mann Witney U testi, kıdem yılına ve sınava hazırlanma şekline ilişkin alt probleme ulaşabilmek için Kruksall Wallis varyans analizi uygulanmıştır. 5. alt probleme ilişkin bulgulara ulaşabilmek için ise yüzde, frekans, standart sapma ve aritmetik ortalama değerlerine bakılmıştır.

BULGULAR

1. İlköğretim öğretmenlerinin KPSS’ye yönelik görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?

İlköğretim öğretmenlerinin KPSS’ye yönelik genel algılarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin alt amaca ulaşmak için

**İlköğretim Öğretmenlerinin Kamu Personeli Seçme Sınavına (Kpss)
Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi
(Kars İli Örneği)**

Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre öğretmenlerin ölçekten aldıkları puanların Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlerin KPSS’ye Yönelik Genel Algılarının Cinsiyete Göre Farklılaşım-Farklılaşmadığına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Kadın	167				
Erkek	134	141,89	23695,50	9667,5	,042
Toplam	301	162,35	21755,50		

İlköğretim öğretmenlerinin KPSS’ye yönelik genel algılarının cinsiyete göre farklılaşım farklılaşmadığına ilişkin yapılan test sonuçlarında, ilköğretim öğretmenlerinin KPSS’ye yönelik genel algılarında cinsiyete göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=9667,5; p<.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında farkın erkek öğretmenlerin lehine olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere nispeten KPSS’ye yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri söylenebilir.

2. İlköğretim öğretmenlerinin KPSS’ye yönelik görüşlerinde kıdem yılına göre anlamlı farklılık var mıdır?

İlköğretim öğretmenlerinin KPSS’ye yönelik genel algılarının öğretmenlik mesleğindeki kıdem yılına göre farklılaşım farklılaşmadığına ilişkin alt amaca ulaşmak için Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Buna göre öğretmenlerin ölçekten aldıkları puanların Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Öğretmenlerin KPSS’ye Yönelik Genel Algılarının Meslekî Kıdeme Göre Farklılaşım-Farklılaşmadığına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Meslekî Kıdem	N	Sıra ort.	sd	χ^2	p
1-3 yıl	71	179,68			
4-6 yıl	79	154,19			
7-10 yıl	48	158,27	4	27,803	,00
11-15 yıl	42	118,49			

16 ve üstü yıl	54	108,39
Toplam	294	

İlköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik genel algılarının öğretmenlik mesleğindeki kıdem yılına göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan test sonuçlarında, ilköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik genel algılarında kıdem yılına göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($\chi^2=27,803$; $p<.05$). Buna göre; mesleki kıdemi düşük öğretmenlerin KPSS'ye olan genel algısı mesleki kıdemi yüksek olan öğretmenlere karşı daha olumludur.

3. İlköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik görüşlerinde sınav tecrübesine göre anlamlı farklılık var mıdır?

İlköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik genel algılarının sınav tecrübesine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin alt amaca ulaşmak için Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre öğretmenlerin ölçekten aldıkları puanların Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin KPSS'ye Yönelik Genel Algılarının Sınava Girme Durumlarına Göre Farklılaşıp-Farklılaşmadığına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Girme Durumu	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Evet	212	164,26	34823,50	6622,5	.00
Hayır	89	119,41	10627,50		
Toplam	301				

İlköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik genel algılarının sınav tecrübesine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan test sonuçlarında, ilköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik genel algılarında sınav tecrübesine göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=6622,5$; $p<.05$). Tablo 4'te görülen sıra ortalamalarına bakıldığında sınava giren

**İlköğretim Öğretmenlerinin Kamu Personeli Seçme Sınavına (Kpss)
Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi
(Kars İli Örneği)**

öğretmenler girmeyen öğretmenlere göre KPSS' ye ilişkin daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

4. İlköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik görüşlerinde sınava hazırlanılma şekline göre anlamlı farklılık var mıdır?

İlköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik genel algılarının sınava hazırlanma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin alt amaca ulaşmak için Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Buna göre öğretmenlerin ölçekten aldıkları puanların Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmenlerin KPSS'ye Yönelik Genel Algılarının Sınava Hazırlanma Durumlarına Göre Farklılaşıp-Farklılaşmadığına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Hazırlanma Durumu	N	Sıra ort.	sd	χ^2	p
Kursa gitmedim	112	106,10			
Kursa gittim	69	123,30	2	11,475	,003
Hiç hazırlanmadım	33	79,20			
Toplam	214				

İlköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik genel algılarının sınava hazırlanma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan test sonuçlarında, ilköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik genel algılarında sınava hazırlanma durumlarına göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($\chi^2=11,475$; $p<.05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında kursa giden öğretmenlerin ortalama puanlarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda; KPSS' ye hazırlık için kursa giden öğretmenlerin sınava ilişkin genel algıları kursa gitmeyen ve hiç hazırlanmaya karşı daha olumludur denilebilir.

5.Değişken ayırımı yapılmaksızın ilköğretim öğretmenlerinin KPSS hakkındaki görüşleri nelerdir?

5. alt amaca cevap olabilmesi için değişken ayrımı yapılmaksızın ilköğretim öğretmenlerinin ölçek maddelerine verdiği cevapların aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Değişken ayrımı yapılmaksızın öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma puanları

Maddeler		E	X	ss
1.	KPSS öğretmen atamaları için ideal bir yöntemdir.	305	1,6557	1,04638
2.	KPSS nitelikli öğretmen seçen bir sınavdır.	305	1,4557	,89158
3.	KPSS öğretmen atamaları için gereklidir.	305	1,8984	1,22723
4.	KPSS atamada objektifliği sağlayan bir sınavdır.	305	1,7276	1,18608
5.	Bu tür sınavlar atandıktan sonra da aralıklı olarak yapılmalıdır.	305	1,5967	1,14736
6.	Öğretmen atamalarında farklı ölçütlere (mezuniyet derecesi, mülakat vs.) de yer verilmelidir.	305	3,0822	1,61301
7.	KPSS fakültelerde verilen öğretmenlik formasyon dersleri kapsamına uygundur.	305	2,0927	1,14335
8.	KPSS öğretmen adayının kendini geliştirmesine yardımcı olmaktadır.	305	1,8212	1,06429
9.	KPSS eğitim alanındaki gelişmeleri kapsayan güncel bir sınavdır.	305	1,6557	1,04638
10.	KPSS öğretmen adaylarının eleştirel düşüncelerini desteklemektedir.	305	1,4557	,89158
11.	KPSS’de öğretmen adaylarından yüksek performans beklenmektedir.	305	1,8984	1,22723
12.	KPSS öğretmen adaylarını mesleğe değil, sınava hazırlamaktadır.	305	1,7276	1,18608
13.	KPSS öğretmen adaylarının ruh sağlığını bozmaktadır.	305	1,5967	1,14736
14.	KPSS öğretmen adaylarını ezbere itmektir.	305	3,0822	1,61301
15.	KPSS’nin soruları nitelikli değildir.	305	2,0927	1,14335
16.	KPSS öğretmen adaylarının mesleğe yönelik birikimlerini gözden geçirmelerini sağlamaktadır.	305	1,8212	1,06429
17.	Ortalama	305	2,5300	,54323

Tablo 6’ya bakıldığında, öğretmenlerin 5. alt amaca ilişkin verdikleri cevapların toplam puan üzerinden aritmetik ortalamaları verilmiştir. Buna göre toplamın aritmetik ortalaması 2,53’tür. Bu durumda öğretmenlerin verilen maddelerdeki yargılara katılım düzeyi “kısmen katılıyorum” şeklindedir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

**İlköğretim Öğretmenlerinin Kamu Personeli Seçme Sınavına (Kpss)
Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi
(Kars İli Örneği)**

KPSS'ye yönelik öğretmen görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık görülmüştür. Cinsiyete ait bulguların sıra ortalamaları dikkate alındığında erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre KPSS'ye yönelik genel algılarının daha yüksek puanda olduğu görülmüştür. Bu durumda erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre KPSS'ye yönelik genel algılarının daha olumlu olduğu söylenebilir.

İlköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik görüşlerinin öğretmenlik mesleğindeki kıdem yılına göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan test sonuçlarında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin meslekî kıdemlerine yönelik sıra ortalamalarına bakıldığında meslekî kıdem artmasıyla sıra ortalamalarının düştüğü görülmektedir. Bu durum, öğretmenlerin meslekî kıdemleri arttıkça KPSS'ye yönelik genel algıları olumsuzlaşmıştır. Özellikle 11 yıl ve üstü kıdemdeki öğretmenlerde hızlı düşüşün olması KPSS'nin 2001'den sonra yapılmaya başlandığı dikkate alınır, yani meslekî kıdemi 11 yıldan fazla olan öğretmenlerin KPSS ile atanmadığı düşünülürse, sınava giren öğretmenlere göre girmeyen öğretmenlerin KPSS'ye yönelik görüşleri daha olumsuzdur denilebilir.

İlköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik görüşlerinin sınav tecrübesine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan test sonuçlarında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Bu durumda sınava giren öğretmenler girmeyenlere göre daha olumlu görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda KPSS'ye giren ilköğretim öğretmenlerinin sınava yönelik görüşlerinde daha olumlu tutum içinde oldukları söylenebilir.

İlköğretim öğretmenlerinin KPSS'ye yönelik görüşlerinde sınava hazırlanma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan test sonuçlarında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin sınava hazırlanma durumlarında sıra ortalamaları dikkate alındığında kursa giden öğretmenlerin kursa gitmeyen ve hiç hazırlanmayan öğretmenlere göre KPSS'ye yönelik daha olumlu bir tutum içinde oldukları görülmüştür.

Maddelerin aritmetik ortalamalarına bakıldığında yapılan araştırma sonucunda genel olarak şunlar söylenebilir:

Öğretmenlere göre, KPSS'nin Milli Eğitim'in bir öğretmende aradığı temel niteliklere sahip adayları seçmekte yetersiz kalmaktadır. Şahin ve Arcagök'ün (2010) yaptığı çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının çok azının KPSS'nin öğretmen yeterliğini ölçen bir sınav olduğuna katılması sonucu bu bulguları destekler niteliktedir.

Öğretmenlere göre; KPSS'nin öğretmen seçmede nitelikli bir sınav olmadığı, objektifliği sağlamadığı, büyük oranda eğitimdeki gelişmeleri kapsayan güncel bir sınav olmadığı, öğretmen adaylarının ruh sağlığını bozduğu, öğretmenleri ezbere ittiği, adaylardan yüksek performans beklendiği görüşleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmen atamalarında farklı ölçütlerin (mezuniyet derecesi, mülakat vs.) de yer alması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Gündoğdu ve diğerlerinin (2008) yaptığı çalışmada da KPSS'nin iyi öğretmen seçen bir sınav olmadığı, KPSS'yi kazanmak öğretmen olmak için yeterli olmadığı sonuçları araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir. Eraslan'ın (2004) yaptığı çalışmaya göre öğretmen adaylarının KPSS'ye girişte giriş puanı ve mezuniyet derecesi gibi değişkenlerin dikkate alınmasını istemeleri, sınavın objektif olmadığı tutumu, sınavın genel kültür, genel yetenek ve pedagojik alanlarda öğretmen yeterliklerini ölçmediğini belirtmeleri yine yapılan bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Öneriler

Öğretmen seçiminde alan bilgisini ölçen değerlendirmeler ve atamalarda mezuniyet derecesi, şeffaflaştırılmış bir sistemde mülakat gibi farklı ölçütler de yer almalıdır. Öğretmen seçiminde öğretmenlik mesleğinin toplumdaki rolünden hareketle duyuşsal beceriler de ölçülmelidir. KPSS veya alternatif seçme sınavında Milli Eğitim'in aradığı temel niteliklerin tamamını kapsayan yeterlikler ölçülmelidir.

**İlköğretim Öğretmenlerinin Kamu Personeli Seçme Sınavına (Kpss)
Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi
(Kars İli Örneği)**

Araştırmacılar için; KPSS'yle ilgili yapılan çalışmaların daha ayrıntılı konular üzerinde ele alınması, hatta bu meyanda açık uçlu sorularla, mülakatlarla vs. daha nitel çalışmalar yapılması önerilebilir.

Yararlanılan Kaynaklar

Büyüköztürk Ş. (2009). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. 10. Baskı Ankara: Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 3. Baskı Ankara: Pegem Akademi.

Eraslan, L. (2004). Öğretmenlik Mesleğine Girişte Kamu Personeli Seçme Sınavı (Kpss) Yönteminin Değerlendirilmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi ISSN: 1303–5134 www.insanbilimleri.com

Gündoğdu, K., Çimen, N. ve Turan, S. (2008). Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, cilt:9/2, Kırşehir.

ÖSYM, (2010). 2010 *Kamu Personeli Seçme Sınavı Eğitim Bilimleri Testi Sınavı Kılavuzu*. <http://www.osym.gov.tr/belge/1-12169/eski2yeni.html> (22.04.2011 tarihinde alınmıştır).

Şahin, A. E. (2006). Meslek ve Öğretmenlik. *Eğitim Bilimine Giriş*. (Ed.) Sönmez, V. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şahin, Ç. (2007). *Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri İle Kamu Personeli Seçme Sınavı (Kpss) Eğitim Bilimleri Testlerindeki Başarılar Arasındaki İlişkiler*. Yüksek Lisans Bitirme Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Şahin Ç., Arcagök S. (2010). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (Kpss) İlişkin Algıları”, 9. *Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu* s. 624–629. Elazığ